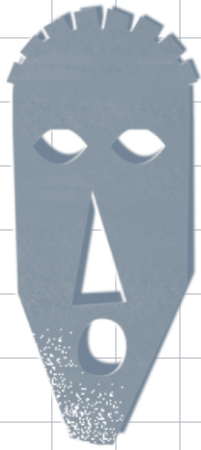

ĆWICZENIE POCHODZI Z PUBLIKACJI
„EDUKACJA GLOBALNA NA PLASTYCE I ZAJĘCIACH
ARTYSTYCZNYCH W GIMNAZJUM” WYDANEJ PRZEZ
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W 2015 ROKU
W RAMACH PROJEKTU „W ŚWIAT Z KLASĄ”
AKTUALIZACJA W RAMACH PROJEKTU
„ŚCIEŻKI DO CELÓW” W 2019 ROKU

CO O AFRYCE MÓWIĄ NAM MASKI I DZIDY?

Ćwiczenie wprowadza młodzież do tematyki antydyskryminacyjnej i ma na celu uwrażliwienie jej na kwestię stereotypów i uprzedzeń wobec ludzi wywodzących się z innych kultur. Aktywność odnosi się do przykładu Afryki, która wciąż bywa postrzegana w stereotypowy sposób, i zachęca młodzież do przełamywania utartych schematów i poszukiwania informacji na temat współczesnego świata w rzetelnych źródłach. Młodzież zastanowi się, w jaki sposób na plastyce i zajęciach artystycznych można unikać stereotypowego prezentowania innych kultur.

Zagadnienia:

- ▶ Różnorodność i stosunki międzykulturowe
- ▶ Władza polityczna, demokracja i prawa człowieka
- ▶ Ubóstwo

Czas trwania:

- ▶ 35 minut

Cele ćwiczenia:

- ▶ Przypomnisz, czym jest plakat i jakie są jego funkcje.
- ▶ Wyjaśnisz, czym jest

stereotyp i uprzedzenie.

- ▶ Wymienisz sposoby unikania stereotypowego prezentowania innych kultur.

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej:

- ▶ Klasa VII: I.1,5, II.4

Podstawa programowa dla szkoły ponadpodstawowej:

- ▶ I.1,4

Zagadnienia plastyczne:

- ▶ Analiza dzieła sztuki

- ▶ Plakat jako forma wypowiedzi plastycznej
- ▶ Komponowanie na płaszczyźnie

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załącznik
- ▶ Duży arkusz papieru, markery
- ▶ Opcjonalnie: rzutnik i dostęp do Internetu

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- ▶ 10 Mniej nierówności

MIN

0

8

8

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Przeprowadź krótką burzę pomysłów, prosząc uczniów i uczennice o zapisanie na kartkach lub w zeszytach trzech pierwszych skojarzeń, jakie nasuwają im się na myśl, gdy słyszą słowo „Afryka”. Następnie wysłuchaj odpowiedzi i zadaj kolejne pytania:
 - ▶ Czy były takie skojarzenia, które powtarzały się najczęściej?
 - ▶ Jaki wizerunek Afryki oraz jej mieszkańców i mieszkańek wyłania się z tych skojarzeń?
 - ▶ Skąd najczęściej czerpiemy wiedzę na temat Afryki i innych części świata?

Przed zajęciami możesz także zapoznać się z następującymi materiałami CEO dotyczącymi postrzegania Afryki:

- ▶ Hanna Habera scenariusz zajęć „Różne oblicza kontynentu afrykańskiego”, w: „Edukacja globalna na zajęciach geografii w szkole podstawowej”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018: <http://bit.ly/CEOObliczaAfrykańskiego>
- ▶ Elżbieta Krawczyk, Martyna Markiewicz scenariusz zajęć „Jak mówić o Afryce?”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w gimnazjum”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015, aktualizacja 2019: <http://bit.ly/JakMówićOAfryce>.
- ▶ Scenariusz zajęć „Radzenie sobie ze stereotypami. Z mojej perspektywy”, w: „Świat na wyciągnięcie ręki. Scenariusze zajęć z zakresu edukacji globalnej na godziny wychowawcze”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2011: http://bit.ly/ceo_z_mojjej_perspektywy.
- ▶ Scenariusz zajęć „Afryka w reklamie” opracowany w ramach projektu „Jak urządzić świat?”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2013: http://bit.ly/ceo_Afryka_w_reklamie.
- ▶ Bernadetta Białek scenariusz projektu „Bliska czy „dzika”? Projekt: Afryka”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w gimnazjum”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015, aktualizacja 2019: <http://bit.ly/BliskaCzyDzika>.

2. Rozdaj uczniom i uczennicom kserokopię plakatu autorstwa Magdaleny Nosek (załącznik nr 1) dotyczącego prezentowania Afryki w szkolnych podręcznikach (zwróć uwagę młodzieży, że w oryginale górna ilustracja jest czarno-biała, a dolna kolorowa. Możesz wyświetlić plakat ze strony: <http://bit.ly/JakaAfryka>). Poproś, aby w parach młodzież przeanalizowała treść i formę plakatu, a następnie wspólnie na forum omówcie jego przekaz:
 - ▶ W jaki sposób przedstawiono Afrykę na górnej ilustracji, a w jaki sposób na dolnej?
 - ▶ Jakie zabiegi graficzne zastosowano, by osiągnąć taki efekt?
 - ▶ Która ilustracja prezentuje bardziej wyważony wizerunek Afryki?

3. Wspólnie zastanówcie się, co to jest stereotyp i stwórzcie jego definicję. Nawiąż do pytania, które zostało postawione w tytule ćwiczenia: Co o Afryce mówią nam maski i dzidy? Wyjaśnij młodzieży, że choć Afryka – podobnie jak każdy inny kontynent – jest pełna bogactw kulturowych i ciekawych tradycji, to postrzeganie jej jedynie w taki sposób służy rozumieniu jej współczesnego oblicza i nie wyjaśnia, jak wygląda codzienne życie mieszkańców i mieszkańek poszczególnych jej krajów oraz z jakimi wyzwaniem się mierzą.

W kontekście edukacji globalnej, koncentrującej się na wyjaśnianiu globalnych współzależności, „maski i dzidy” powiedzą nam więc o Afryce niewiele; mogą natomiast być ciekawym źródłem inspiracji przy prowadzeniu zajęć z edukacji międzykulturowej, pod warunkiem, że będą poprzedzone rzetelnym wyszukaniem informacji na ich temat (np. odnośnie pochodzenia, funkcji, znaczenia w danej kulturze, sposobu ich wytwarzania, itp.) i zestawione z przykładami innych artefaktów współczesnego życia codziennego.

Stereotypy są niekompletnymi, a często też błędnymi obrazami ludzi i zjawisk funkcjonujących w różnych kulturach. Stosujemy je, ponieważ ułatwiają nam radzenie sobie ze złożonymi kwestiami codziennego życia, ale brak świadomości ich istnienia i uznawanie ich za obiektywne fakty może być groźne. Konsekwencją stereotypów mogą być uprzedzenia (dokonywanie negatywnych ocen na podstawie stereotypów) i dyskryminacja (już nie ocena, ale podejmowanie działań wynikających z uprzedzeń). Postrzeganie innych kultur poprzez stereotypy często wynika z braku wiedzy lub czerpania jej z przypadkowych źródeł, dlatego warto konfrontować swoją wiedzę i korzystać z wartościowych materiałów.

4. Zadaj klasie pytanie: w jaki sposób na plastyce i zajęciach artystycznych można unikać stereotypowego prezentowania innych kultur? Wszystkie propozycje wspólnie zapiszcie na dużym arkuszu papieru, tworząc plakat pt. „NIE dla stereotypów”, który będzie służył Wam pomocą podczas kolejnych zajęć w roku szkolnym. Postulaty starajcie się formułować poprzez pozytywny przekaz, np. „Będziemy korzystać ze sprawdzonych i rzetelnych źródeł informacji” itp.

Zachęcamy do zapoznania się z poradnikami, które mogą pomóc w zrealizowaniu tej aktywności: „Jak mówić i pisać o Afryce” (<http://afryka.org/batory/poradnik.pdf>) oraz „Jak mówić o większości świata?” (http://bit.ly/PAH_kodeks1) i Jadwiga Jarosz, „Kodeks w sprawie obrazów i wiadomości z krajów globalnego Południa”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018: <http://bit.ly/KodeksInformowania>.

Źródła:

Bernadetta Białek scenariusz projektu „Bliska czy „dzika”? Projekt: Afryka”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w gimnazjum”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015, aktualizacja 2019: <https://globalna.ceo.org.pl/jezyk-polski/scenariusze-i-gry/bliska-czy-dzika-projekt-afryka-propozycja-projektu>
Elżbieta Krawczyk, Martyna Markiewicz scenariusz zajęć „Jak mówić o Afryce?”, w: „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w gimnazjum”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015: <http://bit.ly/BliskaCzyDzika>
„Jak mówić i pisać o Afryce?”, Fundacja „Afryka Inaczej”, Warszawa 2011: <http://afryka.org/afryka/jak-mowic-i-pisac-o-afryce-news/>
„Jak mówić o większości świata?”, PAH, IGO 2009: http://bit.ly/PAH_IGO_kodeks
Natalia Bloch, „Prawdziwy dzikus - czyli zgubna wiara w utopię autentyczności”, Post-turysta, 2013: http://bit.ly/post_turysta_prawdziwy_dzikus
Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej: <https://tea.org.pl/dyskryminacja-a-edukacja/>

Załącznik:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Jaka jest współczesna Afryka?

Ćwiczenie pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na plastyce i zajęciach artystycznych w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”.

Publikacja dostępna pod adresem: http://bit.ly/WSK_Plastyka
Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Autorki: Mirosława Ciacharowska, Elżbieta Krawczyk, Jolanta Minor, Beata Wasilewska

Aktualizacja: Jolanta Minor, Justyna Zamojda

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków Unii Europejskiej.

polska pomoc

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.